

คำแนะนำสำหรับครู

บทเรียนสำเร็จรูปเล่มนี้ เป็นบทเรียนที่เพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรายวิชา ภาษาไทยพื้นฐาน รหัสวิชา ท๓๓๑๐๒ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ครูควรคำนึงถึงเรื่องต่อไปนี้

๑. ใช้บทเรียนสำเร็จรูปนี้ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยที่ ๓ เรื่องระดับภาษา รายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖
๒. ใช้บทเรียนสำเร็จรูปนี้เพื่อส่งเสริมนักเรียนที่เรียนดี และช่วยนักเรียนที่เรียนช้าให้สามารถ เรียนได้ทันเพื่อน หรือใช้เพื่อทบทวนบทเรียน
๓. แจกบทเรียนสำเร็จรูปให้นักเรียนอ่านวิธีการใช้บทเรียนจนเข้าใจ
๔. ชี้แจงขั้นตอนวิธีการเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป
๕. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
๖. ให้นักเรียนศึกษาบทเรียนสำเร็จรูปตั้งแต่กรอบแรกจนถึงกรอบสุดท้ายด้วยตนเอง ทั้งเนื้อหาและกิจกรรม
๗. เมื่อนักเรียนศึกษาบทเรียนแต่ละเล่มแล้ว ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดและแบบทดสอบ หลังเรียน
๘. การเรียนแต่ละเล่มใช้เวลา ๒ ชั่วโมง

คุณครูควรศึกษาคำชี้แจงและ
แผนการจัดการเรียนรู้ให้เข้าใจก่อน
นะคะ

บทเรียนสำเร็จรูป

เล่ม ๑ คำราชาศัพท์สำหรับพระมหากษัตริย์

คำแนะนำสำหรับนักเรียน

บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง คำราชาศัพท์ เล่มที่ ๑ คำราชาศัพท์สำหรับพระมหากษัตริย์ รายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน รหัสวิชา ท๓๓๑๐๒ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ สร้างขึ้นเพื่อให้ นักเรียน ได้ค้นคว้าด้วยตนเองตามความสามารถของแต่ละบุคคล ดังนั้นควรศึกษาคำชี้แจงการใช้บทเรียน สำเร็จรูปให้เข้าใจดังนี้

๑. ก่อนเริ่มศึกษาบทเรียน ควรศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ และสาระสำคัญให้เข้าใจ

๒. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน โดยเขียนคำตอบลงในสมุดนักเรียน จากนั้นตรวจ คำตอบด้วยตนเอง

๓. ศึกษากรอบเนื้อหา และตอบคำถามจากนั้นตรวจคำตอบด้วยตนเองจากกรอบเฉลย ในหน้าถัดไป

๔. ถ้านักเรียนตอบคำถามถูกแสดงว่าเข้าใจดีแล้วให้อ่านกรอบต่อไปได้ แต่ถ้าตอบคำถามผิด ต้องกลับไปอ่านกรอบนั้นให้เข้าใจแล้วตอบคำถามอีกครั้งจนตอบถูกแล้วจึงอ่านกรอบต่อไป

๕. อย่าดูคำตอบก่อนตอบคำถามเป็นอันขาดเพราะจะทำให้ นักเรียนไม่เข้าใจ บทเรียนอย่างถ่องแท้

๖. เมื่อศึกษาครบทุกกรอบแล้ว ให้ทำแบบฝึกหัดท้ายบทเพื่อทดสอบความรู้ความเข้าใจ เรื่องที่ได้ศึกษามาโดยบันทึกคำตอบลงในสมุดแล้วตรวจเฉลยด้วยตนเอง

๗. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนเพื่อดูความก้าวหน้าในการเรียน เสร็จแล้ว ตรวจคำตอบด้วยตนเอง โดยเฉลยคำตอบจะอยู่หน้าถัดไป หากตรวจแล้วพบว่าได้คะแนนต่ำกว่า ๘ คะแนนให้กลับไปศึกษาบทเรียนซ้ำอีกครั้ง

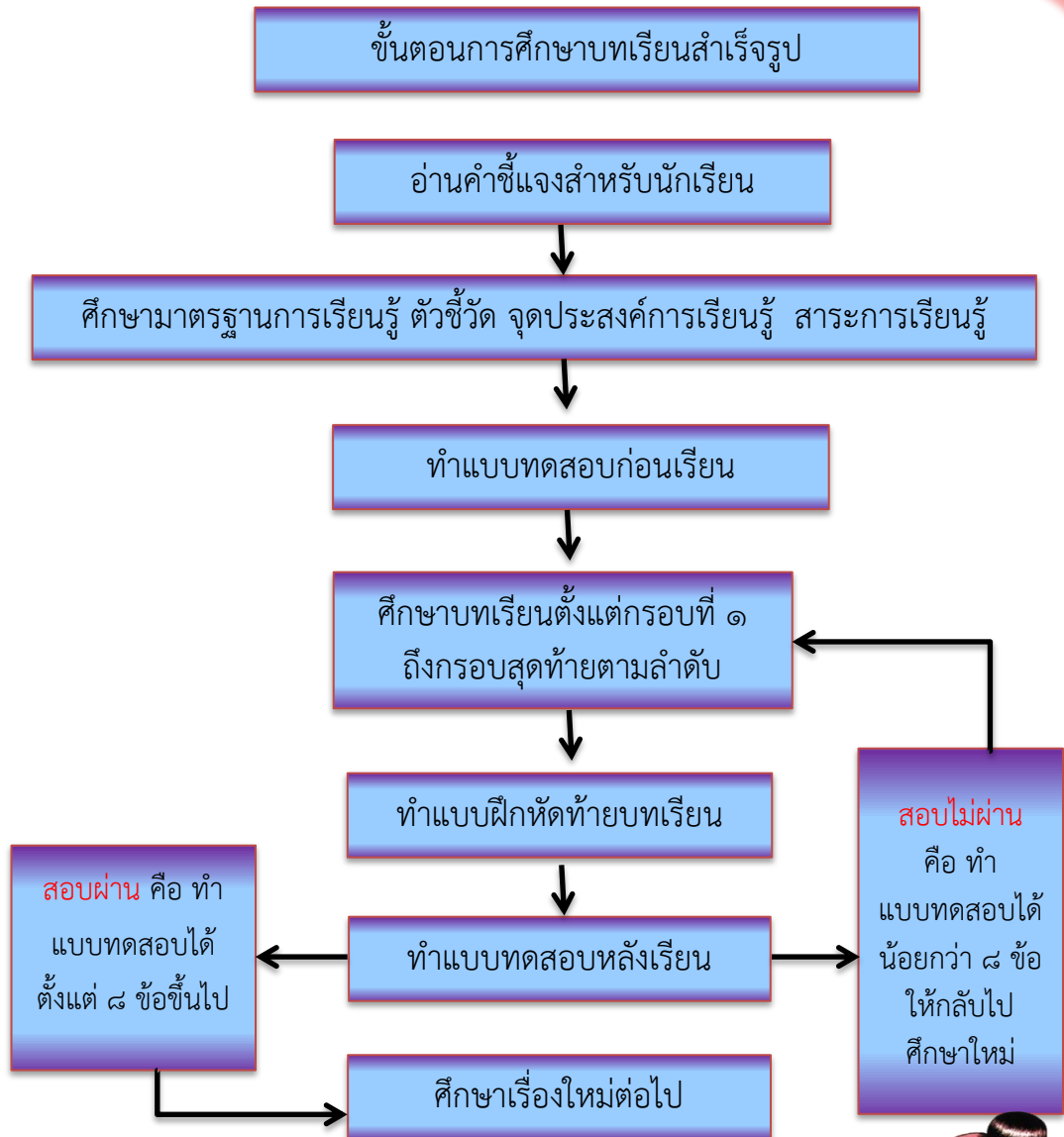
๘. นักเรียนต้องศึกษาบทเรียนด้วยความซื่อสัตย์ ไม่เปิดดูเฉลยก่อน ควรมีระเบียบวินัย ในการเรียนรู้และบันทึกผลการเรียนรู้ลงสมุดทุกครั้ง

ศึกษาแผนภูมิขั้นตอนการศึกษา
บทเรียนสำเร็จรูปในหน้าต่อไป
อีกรอบนะครับ

มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ คือทิศทางและเป้าหมายในการเรียนนะครับ เปิดหน้าต่อไปเลย

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐานที่ ท ๔.๑ เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทยการเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ตัวชี้วัด

ท ๔.๑ ม.๔-ม.๖ /๓ ใช้ภาษาเหมาะสมแก่โอกาสกาลเทศะ และบุคคล รวมทั้งคำราชาศัพท์อย่างเหมาะสม

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกความหมายของคำราชาศัพท์ได้ถูกต้อง
๒. อธิบายประเภทของคำราชาศัพท์ได้ถูกต้อง
๓. บอกชนิดของคำราชาศัพท์ได้ถูกต้อง
๔. อธิบายวิธีการใช้คำราชาศัพท์ได้ถูกต้อง

บทเรียนสำเร็จรูป เล่ม ๑ เรื่อง
คำราชาศัพท์สำหรับพระมหากษัตริย์
มีสาระสำคัญอย่างไรเปิดหน้าต่อไปเลยคะ

สาระการเรียนรู้

ราชาศัพท์ เป็นระเบียบของภาษาที่ต้องใช้ให้ถูกต้องเหมาะสมกับระดับของบุคคล เป็นถ้อยคำที่บ่งบอกว่าชาติไทยมีวัฒนธรรมทางภาษามาเก่าแก่ช้านาน คำราชาศัพท์เป็นคำพิเศษที่ต้องใช้ให้เหมาะสมกับบุคคลในสังคมที่มีความลดหลั่นชั้นเชิง การใช้คำราชาศัพท์ให้ถูกต้อง จึงเป็นเครื่องแสดงความใส่ใจในการอนุรักษ์มรดกและวัฒนธรรมทางภาษาให้อยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

ทุกวันนี้การใช้คำราชาศัพท์สำหรับพระมหากษัตริย์ เรารับรู้จากการนำเสนอผ่านทางหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ คอมพิวเตอร์ และ อินเทอร์เน็ต มีการสื่อสารการใช้คำราชาศัพท์ผิดๆ อยู่เป็นประจำ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าผู้ส่งสารขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการใช้คำราชาศัพท์ หรือเกิดจากความไม่รับผิดชอบ ปล่อยปละละเลย จึงนำเสนอให้อ่านหรือผู้ฟังได้รับข้อมูลที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม ซึ่งเป็นผลให้จดจำไปใช้กันผิดๆ

ราชาศัพท์เป็นระเบียบของภาษาที่ต้องใช้ให้ถูกต้องเหมาะสมกับระดับของบุคคล ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข จึงมีการใช้ถ้อยคำอย่างประณีตเป็นพิเศษสำหรับพระประมุขและพระราชวงศ์ นอกจากพระราชแล้วยังมีชั้นของบุคคลที่ต้องมีถ้อยคำ ใช้ให้เหมาะสมอีก ๒ ชั้น คือ พระสงฆ์ และสุภาพชนทั่วไป ราชาศัพท์ที่ใช้ในราชการหรืออาจเรียกว่าศัพท์หลวงก็ได้ เราควรรู้จักสังเกตจดจำ และพยายามใช้ให้ถูกต้อง เพื่ออนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมนี้ไว้ตลอดไป

ทราบเนื้อหาแล้ว เพื่อน ๆ สนใจ
แล้วใช่ไหมครับ ถ้าอย่างนั้นไปทำ
แบบทดสอบก่อนเรียนก่อนนะคะ
.....ถ้าพร้อมแล้ว.....ไปกันเลยคะ

แบบทดสอบก่อนเรียน

เล่มที่ ๑ คำราชาศัพท์สำหรับพระมหากษัตริย์

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเขียนคำตอบลงในสมุดโดยเลือกข้อ ก ข ค หรือ ง ที่เป็นคำตอบที่ถูกต้อง

๑. ข้อใดเป็นความหมายของคำราชาศัพท์

- ก. คำสุภาพสำหรับบุคคลทั่วไป
- ข. คำสุภาพสำหรับใช้ให้เหมาะสมแก่พระสงฆ์
- ค. คำสุภาพสำหรับใช้ให้เหมาะสมแก่ฐานะบุคคล
- ง. คำสุภาพสำหรับใช้ให้เหมาะสมแก่พระเจ้าแผ่นดิน

๒. ข้อใดกล่าวถึงคำราชาศัพท์ที่ถูกต้องที่สุด

- ก. ถ้อยคำที่ใช้กับพระมหากษัตริย์
- ข. ภาษาที่ใช้ให้เหมาะสมกับฐานะบุคคล
- ค. ข้อความที่ใช้พระราชวงศ์
- ง. คำสุภาพที่ใช้ยกย่องบุคคลในสังคม

๓. ราชาศัพท์มีเฉพาะคำกี่ชนิด

- ก. ๒ ชนิด
- ข. ๓ ชนิด
- ค. ๔ ชนิด
- ง. ๕ ชนิด

๔. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.....พระราชดำเนินเป็น.....ประธาน.....

จรดพระนังคัลแรกนาขวัญ

- ก. เสด็จ องค์ พิธี
- ข. เสด็จ องค์ พระราชพิธี
- ค. ทรงเสด็จ องค์ พิธี
- ง. ทรงเสด็จ องค์ พระราชพิธี

๕. ข้อใดมีคำกริยาราชศัพท์รวมอยู่ด้วย

- ก. คลุมพระบรรทม เครื่องต้นหวาน ผ้าซับพระองค์
- ข. ถวายพระบาท ห้องทรงพระอักษร เครื่องพระสำอาง
- ค. ฉลองพระองค์ รัตพระองค์ พระสุธารสชา
- ง. ถวายพระบาท สิ้นชีพิตักษัย เส้น

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน

๑. ค
๒. ข
๓. ข
๔. ข
๕. ง
๖. ข
๗. ค
๘. ง
๙. ค
๑๐. ง

ถ้านักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
ไม่ได้ไม่เป็นไรนะคะ
เรามาเรียนรู้เนื้อหาของคำราชาศัพท์
กันก่อนก็ได้ค่ะ

กรอบที่ ๑

วันนี้เรามาเรียนรู้เรื่องคำราชาศัพท์กันนะคะนักเรียน

ก่อนอื่นมารู้จักความหมายกันนะคะว่า “คำราชาศัพท์” คือ คำสุภาพที่ใช้ให้เหมาะสมกับฐานะของบุคคลต่าง ๆ คำราชาศัพท์เป็นการกำหนดคำและภาษาที่สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมอันดีงามของไทย แม้คำราชาศัพท์จะมีโอกาสใช้ในชีวิตน้อย แต่เป็นสิ่งที่แสดงถึงความละเอียดอ่อนของภาษาไทยที่มีคำหลายรูปหลายเสียงในความหมายเดียวกัน และเป็น ลักษณะพิเศษของภาษาไทย โดยเฉพาะ ซึ่งใช้กับบุคคลกลุ่มต่างๆ ดังต่อไปนี้

๑. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
๒. พระบรมวงศานุวงศ์
๓. พระภิกษุสงฆ์ สามเณร
๔. ขุนนาง ข้าราชการ
๕. สุภาพชน

เพื่อน ๆ ทราบความหมายของคำราชาศัพท์แล้ว และมีคำถาม ถามเพื่อน ๆ คนเก่งนะคะ

คำถามประจำกรอบเนื้อหาที่ ๑

ให้นักเรียนตอบคำถามให้ถูกต้อง

๑. คำสุภาพที่เหมาะสมกับฐานะของบุคคล คือ
๒. คำสุภาพแบ่งออกตามประเภทบุคคลได้กี่ประเภทอะไรบ้าง

เฉลยคำถามประจำกรอบเนื้อหาที่ ๑

๑. คำสุภาพที่เหมาะสมกับฐานะของบุคคล คือ คำราชาศัพท์
๒. คำสุภาพแบ่งออกตามประเภทบุคคลได้กี่ประเภทอะไรบ้าง
๕ ประเภท คือ
  ๑. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ๒. พระบรมวงศานุวงศ์
  ๓. พระภิกษุสงฆ์ สามเณร ๔. ขุนนาง ข้าราชการ
  ๕. สุภาพชน

กรอบที่ ๒

ที่มาของคำราชาศัพท์

คำราชาศัพท์มิได้มีที่มาจากภาษาไทยภาษาเดียว ด้วยว่า การใช้คำราชาศัพท์เป็นการใช้ด้วยตั้งใจ จะทำให้เกิดความรู้สึกยกย่อง เทิดทูน จึงได้เจาะจงรับคำในภาษาต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับไทยมาใช้เป็นพิเศษ โดยเฉพาะภาษาที่นับถือกันว่าเป็นภาษาสูงและศักดิ์สิทธิ์ คำราชาศัพท์ส่วนใหญ่จึงมีที่มาจากภาษาต่างประเทศมากมาย อย่างไรก็ตามก็ยังมีคำราชาศัพท์จำนวนไม่น้อยที่ใช้คำภาษาไทยแท้ ซึ่งเป็นคำสามัญยกระดับขึ้นเป็นคำราชาศัพท์ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าคำราชาศัพท์นั้นมีที่มาจากทั้งภาษาต่างประเทศและภาษาไทยของเราเอง

ตั้งแต่สมัยโบราณมา คนไทยได้ติดต่อกับคนต่างชาติต่างภาษามากมาย ในบรรดาภาษาทั้งหลายเหล่านั้น มีบางภาษาที่เรายกย่องกันว่าเป็นภาษาสูงและศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งได้แก่ ภาษาเขมร บาลี และสันสกฤต ภาษาอื่น ๆ ก็นำมาใช้เป็นคำราชาศัพท์บ้าง แต่ก็ไม่มาก และสังเกตได้ชัดเจนเท่า ๓ ภาษาที่กล่าวแล้ว

คำถามประจำกรอบเนื้อหาที่ ๒

จงพิจารณาข้อความต่อไปนี้ว่า ใช่ หรือ ไม่ใช่

๑. คำราชาศัพท์มาจากภาษาไทยภาษาเดียวเท่านั้น .....
๒. ภาษาที่เรายกย่องว่าเป็นภาษาสูงศักดิ์คือภาษาไทย .....
๓. คำราชาศัพท์มีที่มาจากภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ .....

เฉลยคำถามประจำกรอบเนื้อหาที่ ๒

๑. คำราชาศัพท์มาจากภาษาไทยภาษาเดียวเท่านั้น .....ไม่ใช่.....
๒. ภาษาที่เรายกย่องว่าเป็นภาษาสูงศักดิ์คือภาษาไทย .....ไม่ใช่.....
๓. คำราชาศัพท์มีที่มาจากภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ .....ใช่.....

กรอบที่ ๓

แบบแผนการใช้คำราชาศัพท์

คำราชาศัพท์มีชนิดของคำเช่นเดียวกับคำที่ใช้ในภาษาสามัญ

คำนาม

๑. การใช้คำนามเพื่อใช้แสดงเกียรติยศพิเศษใช้เฉพาะพระเจ้าแผ่นดินซึ่งจะมีคำว่า “พระบรมมหาราช...” และ “พระบรม...” นำหน้าคำนามที่เป็นบุคคลและสิ่งสำคัญที่ควรยกย่อง เช่น พระบรมอรรคราชบรรพบุรุษ พระมหามงกุฎ พระบรมหาราชวัง พระบรมราโชวาท พระบรมหาราชวัง
๒. การใช้คำนามเพื่อเน้นให้เห็นความแตกต่างของคำราชาศัพท์กับคำทั่วไป โดยจะมีคำว่า “พระราช” นำหน้าและใช้นำนามที่เป็นสามัญทั่วไปสำหรับพระเจ้าแผ่นดิน และจะมีคำว่า “พระ” นำหน้าสิ่งสำคัญที่รองลงมา เช่น พระราชอนุชา พระราชหฤทัย พระราชทรัพย์ พระสหาย พระเกศา พระชีวหา
๓. ถ้าเป็นคำศัพท์ที่มีมาแต่โบราณ จะใช้คำว่า หลวง ต้น พระที่นั่ง ประกอบท้ายคำนาม เช่น ม้าหลวง เรือหลวง สวนหลวง ช้างต้น ม้าต้น
๔. ใช้คำว่า “พระองค์” เป็นคำลักษณนาม จะใช้สำหรับพระเจ้าแผ่นดิน และเทพชั้นสูง เช่น พระเจ้าแผ่นดินทั้ง ๒ พระองค์
๕. ใช้คำว่า “องค์” สำหรับส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ของเสวย และเครื่องใช้ของพระเจ้าแผ่นดิน เช่น พระมาลา ๒ องค์ (ใบ)

คำถามประจำกรอบเนื้อหาที่ ๓

ให้นักเรียนเติมคำลงในช่องว่างให้ถูกต้อง

๑. พระเจ้าแผ่นดินทั้ง ๒	๒. ....มหาราชวัง
๓. ....หฤทัย	๔. เรือ.....

เฉลยคำถามประจำกรอบเนื้อหาที่ ๓

๑. พระเจ้าแผ่นดินทั้ง ๒ .....พระองค์.....
๒. พระบรมหาราชวัง
๓. พระราชหฤทัย
๔. เรือต้น

กรอบที่ ๔

แบบแผนการใช้คำราชาศัพท์

คำสรรพนาม

คำสรรพนามราชาศัพท์ ได้แก่ คำแทนชื่อที่จำแนกใช้ตามชั้นของบุคคล ซึ่งถ้อยคำมีฐานันดรศักดิ์ต่างกันตามประเพณีนิยม จึงต้องบัญญัติคำใช้ให้เหมาะสมกับบุคคลเป็นชั้นๆ จะกล่าวถึงคำสรรพนามที่ใช้กับพระมหากษัตริย์ ดังนี้

บุรุษที่ ๑	บุรุษที่ ๒	บุรุษที่ ๓	ใช้กับ
ข้าพระพุทธเจ้า	ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท	พระองค์	พระมหากษัตริย์
อาตมาภาพ	สมเด็จพระบพิตรพระราชสมภารเจ้า บพิตรพระราชสมภาร มหาบพิตร	พระองค์	พระมหากษัตริย์

คำถามประจำกรอบเนื้อหาที่ ๔

ให้นักเรียนเลือกคำตอบในกรอบเติมลงในช่องว่างให้ถูกต้อง

เลขาธิการพระราชวังรับ.....เหนือเกล้าฯ สั่งว่า.....
สงกรานต์ปีนี้.....ให้กำหนดการบำเพ็ญ.....ดังต่อไปนี้เวลา
๗ นาฬิกา พระสงฆ์เข้ารับ.....อาหารบิณฑบาต

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระบรมราชโองการ พระราชทาน พระราชพิธี พระราชกุศล

บทเรียนสำเร็จรูป

เล่ม ๑ คำราชาศัพท์สำหรับพระมหากษัตริย์

เฉลยคำถามประจำรอบเนื้อหาที่ ๔

เลขอาธิการพระราชวังรับ**พระบรมราชโองการ** เหนือเกล้า ฯ สั่งว่า
พระราชพิธีสังกรานต์ปีนี้**ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ** ให้กำหนดการบำเพ็ญ
พระราชกุศล ดังต่อไปนี้ เวลา ๗ นาฬิกา พระสงฆ์เข้ารับ **พระราชทาน**
อาหารบิณฑบาต

กรอบที่ ๕

คำกริยา

คำกริยา เป็นคำที่แสดงอาการหรือการกระทำ โดยปกติแล้ว ไม่สามารถใช้
คำกริยาพื้นฐานเหล่านี้กับพระมหากษัตริย์และบรมวงศานุวงศ์ได้ ในการเรียบเรียง
ประโยคหรือข้อความ จำเป็นจะต้องเปลี่ยนคำกริยาทั่วไปดังกล่าวให้เป็นคำกริยา
ราชาศัพท์เสียก่อน ดังนี้

๑. การเปลี่ยนไปใช้คำกริยาราชศัพท์ที่มีอยู่แล้ว โดยไม่ต้องเติมคำใด ๆ เช่น
เสด็จพระราชดำเนิน เสวย สรง โปรด ทอดพระเนตร กริ้ว พระราชทาน เป็นต้น

๒. การเปลี่ยนคำกริยาด้วยการประกอบคำว่า “ทรง” นำหน้า เช่น

๒.๑ นำหน้าคำกริยาสามัญ เช่น ทรงเล่น ทรงออกกำลังกาย ทรง
พักผ่อน ทรงวาด ทรงกระโดด ทรงหกล้ม ทรงซุบเสี้ยม ทรงร้องเพลง ทรงรำ ฯลฯ

๒.๒ นำหน้ากริยาราชศัพท์ เช่น ทรงพระประจวร ทรงพระสรวล ทรง
พระกรุณา ทรงพระอักษร ทรงพระราชสมภพ เป็นต้น

๒.๓ นำหน้าคำนามสามัญ เพื่อให้กลายเป็นกริยา เช่น ทรงบาตร ทรง
ม้า ทรงศีล ทรงธรรม ทรงดนตรี ทรงกีฬา ทรงจักรยาน ทรงรถ ฯลฯ

๒.๔ นำหน้าคำนามราชาศัพท์ คำกริยาราชศัพท์บางคำ สามารถ
เปลี่ยนเป็นคำนามราชาศัพท์ด้วยการประกอบคำว่า “พระ” ไว้ข้างหน้า จากนั้นจึงเติมคำ
ว่า “ทรง” เพื่อให้กลับเป็นคำกริยาราชศัพท์อีกครั้ง การเปลี่ยนคำในลักษณะเช่นนี้ ถือเป็น
เป็นธรรมเนียมนิยมในราชสำนัก เพื่อแต่งศัพท์ให้สละสลวยขึ้น เช่น ทรงพระสุบิน

คำถามประจำรอบเนื้อหาที่ ๕

ให้นักเรียนเติมคำลงในช่องว่างให้ถูกต้อง

๑. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว .....เรื่องฎีกาของราษฎรแล้ว
๒. พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา .....ประชาชนที่มาเฝ้ารับเสด็จ

บทเรียนสำเร็จรูป

เล่ม ๑ คำราชาศัพท์สำหรับพระมหากษัตริย์

๑๔

โดย

ครูสุจิตตรา จันทะบาล

เฉลยคำถามประจำกรอบเนื้อหาที่ ๕

๑. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว...**ทรงทราบ**.....เรื่องฎีกาของราษฎรแล้ว
๒. พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ...**ทรงขอบใจ**..ประชาชน
ที่มาเฝ้ารับเสด็จ

กรอบที่ ๖

คำราชาศัพท์เกี่ยวกับเครื่องใช้

คำสามัญ	คำราชาศัพท์	คำสามัญ	คำราชาศัพท์
ยา	พระโอสถ	แว่นตา	ฉลองพระเนตร
หวี	พระสาง	กระจก	พระฉาย
น้ำหอม	พระสุคนธ์	หมวก	พระมาลา
ตุ้มหู	พระกุนทล	แหวน	พระอำมรงค์
ร่ม	พระกลด	ประตู	พระทวาร
หน้าต่าง	พระบัญชร	อาวุธ	พระแสง
ฟูก	พระบรรจรณ์	เตียงนอน	พระแท่นบรรทม
มุ้ง	พระวิสูตร	ผ้าห่มนอน	ผ้าคลุมบรรทม
ผ้านุ่ง	พระภูษาทรง	ผ้าเช็ดหน้า	ผ้าซับพระพักตร์
น้ำ	พระสุธารส	หมาก	พระศรี
เหล้า	น้ำจันท์	ซอนข้าว	พระกระยาเสวย

คำถามประจำกรอบเนื้อหาที่ ๖

ให้นักเรียนเติมคำลงในช่องว่างให้ถูกต้อง

๑. ....พระกลด	ก กระจก
๒. ....พระวิสูตร	ข ร่ม
๓. ....พระแท่นบรรทม	ค หวี
๔. ....พระฉาย	ง. มุ้ง

เฉลยคำถามประจำกรอบเนื้อหาที่ ๖

๑. ....**ข ร่ม** .....พระกลด
๒. ....**ง. มั่ง**.....พระวิสูตร
๓. ....**จ. เตียนนอน**..... พระแท่นบรรทม
๔. ....**ก. กระจก**.....พระฉาย
๕. ....**ค. หวี**.....พระสาง

กรอบที่ ๗

หลักเกณฑ์ในการกราบบังคมทูลพระเจ้าแผ่นดิน

ถ้าผู้รับคำกราบบังคมทูลไม่ทรงรู้จัก ควรแนะนำตนเองว่า "ขอเดชะฝ่าละออง
ธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม ข้าพระพุทธเจ้า .....ชื่อ.....
ขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระ
บาท" และลงท้ายว่า "ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อมขอเดชะ"

ถ้ากราบบังคมทูลธรรมดา เช่น ทรงมีกระแสพระราชดำรัสถามว่าชื่ออะไร ก็
กราบบังคมทูลว่า "ข้าพระพุทธเจ้า ชื่อ .....พระพุทเจ้าข้า"

ถ้าต้องการกราบบังคมทูลถึงความสวัสดีสบาย หรือรอดอันตรายให้ใช้คำว่า
"เดชะพระบารมีปกเกล้าปกกระหม่อม....."

ถ้าจะกราบบังคมทูลถึงสิ่งที่ทำผิดพลาดไม่ควรทำให้ใช้คำว่า "พระราชอาญา
ไม่พ้นเกล้าพ้นกระหม่อม"

ถ้าจะกราบบังคมทูลขอพระราชทานพระมหากรุณาใช้คำว่า "ขอพระบารมี
ปกเกล้าปกกระหม่อม"

ถ้าจะกราบบังคมทูลถึงของหายบมิบังควร ใช้คำว่า "ไม่ควรจะกราบบังคมพระ
กรุณา"

คำถามประจำกรอบเนื้อหาที่ ๗

ให้นักเรียนเติมคำลงในช่องว่างให้ถูกต้อง

๑. ทรงมีกระแสพระราชดำรัสถามชื่อให้ตอบว่า .....
๒. ถ้าจะกราบบังคมทูลขอพระราชทานพระมหากรุณาต้องใช้คำว่า .....
๓. ถ้าต้องการกราบบังคมทูลถึงความสบายใช้คำว่า.....

เฉลยคำถามประจำกรอบเนื้อหาที่ ๗

๑. ข้าพระพุทธเจ้าชื่อ.....พระพุทธเจ้าข้า
๒. ขอพระบารมีปกเกล้าปกกระหม่อม
๓. เเดชพระบารมีปกเกล้าปกกระหม่อม

กรอบสรุป

คำราชาศัพท์ คือ คำสุภาพที่ใช้ให้เหมาะสมกับฐานะของบุคคลต่างๆ คำราชาศัพท์เป็นการกำหนดคำและภาษาที่สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมอันดีงามของไทย แม้คำราชาศัพท์จะมีโอกาสใช้ในชีวิตน้อย แต่เป็นสิ่งที่แสดงถึงความละเอียดอ่อนของภาษาไทยที่มีคำหลายรูปหลายเสียงในความหมายเดียวกัน และเป็นลักษณะพิเศษของภาษาไทย โดยเฉพาะ ซึ่งใช้กับบุคคลกลุ่มต่างๆ ดังต่อไปนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ พระบรมวงศานุวงศ์ พระภิกษุสงฆ์ สามเณร ขุนนาง ข้าราชการ สุภาพชน

คำนามที่ใช้เป็นราชาศัพท์ คำนามย่อมเปลี่ยนแปลงใช้เป็นราชาศัพท์แทบทุกพวก เว้นแต่สมุหนามเท่านั้น เพราะสมุหนามนี้เป็นชื่อของหมู่คณะ ไม่เจาะจงเฉพาะตัวบุคคล จึงนิยมใช้เป็นคำสามัญ ไม่ต้องเปลี่ยนแปลงราชาศัพท์ ถึงจะเกี่ยวกับพระราชาก็ใช้เช่นกัน เช่น “รัฐบาล ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว”

คำกริยา เป็นคำที่แสดงอาการหรือการกระทำของบุคคลหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น เกิด รับประทาน คิด ฯลฯ โดยปกติแล้ว เราไม่สามารถใช้คำกริยาพื้นฐานเหล่านี้กับพระมหากษัตริย์ได้ ในการเรียบเรียงประโยคหรือข้อความ จำเป็นจะต้องเปลี่ยนคำกริยาทั่วไปให้เป็นคำกริยาราชศัพท์เสียก่อน

ยินดีด้วยนะค่ะสามารถศึกษาได้สำเร็จทุกกรอบเนื้อหาหวังว่าเพื่อนๆจะได้รับความรู้และความเข้าใจ เรื่อง คำราชาศัพท์สำหรับพระมหากษัตริย์ ต่อไปทำแบบฝึกหัดเพื่อทบทวนความรู้เปิดหน้าต่อไปเลยนะค่ะ

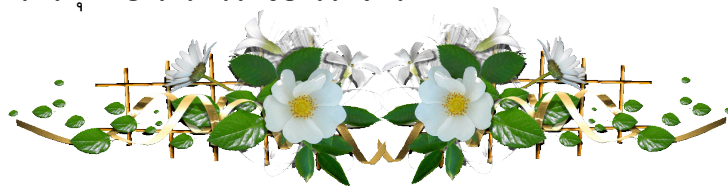

แบบฝึกหัด

คำชี้แจง เขียนคำราชาศัพท์จากคำสามัญที่กำหนดให้ถูกต้อง

- ๑) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.....(ให้) ถวายยังชีพ
แก่ผู้ประสบภัยน้ำท่วม
- ๒) สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ .....(ชอบ) ผลไม้ไทย
- ๓) สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ .....(ไป).....(ชม)
งานนิทรรศการที่หอสมุดแห่งชาติ
- ๔) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.....(เกิด)
ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา
- ๕) สมเด็จพระนางเจ้าฯพระบรมราชินีนาถ.....(มีเมตตา)
ต่อปวงชนชาวไทย
- ๖) สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ .....(ดู) จิตรกรรมฝาผนังที่
วัดพระแก้วอย่าง.....(สนใจ)
- ๗) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว .....(ถาม) ถึงอาการป่วย
ของชาวบ้านที่มารักษาที่หน่วยแพทย์เคลื่อนที่
- ๘) เหล่านักเรียนกำลัง.....(ทำความเคารพ)....ต่อหน้า
.....(รูปถ่าย) ของสมเด็จพระนางเจ้าฯ
พระบรมราชินีนาถเนื่องในวันแม่แห่งชาติ
- ๙) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.....(แต่งงาน)
กับสมเด็จพระนางเจ้าฯพระบรมราชินีนาถ
- ๑๐) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.....(ห่วงใย) ในความเป็นอยู่
ของพสกนิกรทุกท้องถิ่นทั่วราชอาณาจักร

เฉลยแบบฝึกหัด

คำชี้แจง เขียนคำราชาศัพท์จากคำสามัญที่กำหนดให้ถูกต้อง

- ๑) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว....**พระราชทาน**.....(ให้)ถุงยังชีพแก่ผู้ประสบภัยน้ำท่วม
- ๒) สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ .....**โปรด**....(ชอบ) ผลไม้ไทย
- ๓) สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ .....**เสด็จ**..... (ไป)...**ทอดพระเนตร**.....(ชม) งานนิทรรศการที่หอสมุดแห่งชาติ
- ๔) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.....**พระบรมราชสมภพ**.....(เกิด)ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา
- ๕) สมเด็จพระนางเจ้าฯพระบรมราชินีนาถ.....**ทรงพระเมตตา**.....(มีเมตตา) ต่อปวงชนชาวไทย
- ๖) สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ .....**ทอดพระเนตร**.....(ดู) จิตรกรรมฝาผนังที่วัดพระแก้วอย่าง.....**สนพระทัย**.....(สนใจ)
- ๗) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ..**มีพระราชดำริ**.....(ถาม)ถึงอาการป่วยของชาวบ้านที่มารักษาที่หน่วยแพทย์เคลื่อนที่
- ๘) เหล่านักเรียนกำลัง...**ถวายบังคม**...(ทำความเคารพ)..**ต่อหน้าพระบรมฉายาลักษณ์**. (รูปถ่าย)ของสมเด็จพระนางเจ้าฯพระบรมราชินีนาถเนื่องในวันแม่แห่งชาติ
- ๙) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.....**อภิเษกสมรส**.....(แต่งงาน) กับสมเด็จพระนางเจ้าฯพระบรมราชินีนาถ
- ๑๐) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.....**ทรงห่วงใย**.....(ห่วงใย)ในความเป็นอยู่ของพสกนิกรทุกท้องถิ่นทั่วราชอาณาจักร

แบบทดสอบหลังเรียน

เล่มที่ ๑ คำราชาศัพท์สำหรับพระมหากษัตริย์

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเขียนคำตอบ ก ข ค หรือ ง ที่เป็นคำตอบที่ถูกต้องลงในสมุด

๑. ข้อใดเป็นความหมายของคำราชาศัพท์

- ก. คำสุภาพสำหรับใช้ให้เหมาะแก่พระเจ้าแผ่นดิน
- ข. คำสุภาพสำหรับใช้ให้เหมาะแก่ฐานะบุคคล
- ค. คำสุภาพสำหรับใช้ให้เหมาะแก่พระสงฆ์
- ง. คำสุภาพสำหรับบุคคลทั่วไป

๒. ข้อใดกล่าวถึงคำราชาศัพท์ที่ถูกต้องที่สุด

- ก. คำสุภาพที่ใช้อย่างบุคคลในสังคม
- ข. ข้อความที่ใช้พระราชวงศ์
- ค. ถ้อยคำที่ใช้กับพระมหากษัตริย์
- ง. ภาษาที่ใช้ให้เหมาะสมกับฐานะบุคคล

๓. ราชาศัพท์มีเฉพาะคำกี่ชนิด

- ก. ๕ ชนิด
- ข. ๔ ชนิด
- ค. ๓ ชนิด
- ง. ๒ ชนิด

๔. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว.....พระราชดำเนินเป็น.....ประธาน.....

จรดพระนังคัลแรกนาขวัญ

- ก. ทรงเสด็จ องค์ พระราชพิธี
- ข. เสด็จ องค์ พิธี
- ค. ทรงเสด็จ องค์ พิธี
- ง. เสด็จ องค์ พระราชพิธี

๕. ข้อใดมีคำกริยาราชศัพท์รวมอยู่ด้วย

- ก. ฉลองพระองค์ รัตพระองค์ พระสุธารสชา
- ข. ลาดพระบาท สิ้นชีพิตักษัย เส้น
- ค. คลุมพระบรรทม เครื่องต้นหวาน ผ้าซับพระองค์
- ง. ถูพระบาท ห้องทรงพระอักษร เครื่องพระสำอาง

๖. คำกริยาที่ยกเว้นให้เติมทรงได้ คือข้อใด

- ก. ผนวช
- ข. พิโรธ
- ค. กริ้ว
- ง. สรง

๗. ระดับของคำราชาศัพท์ใดที่ใช้กับบุคคลทั่วไป

- ก. ทรงพระเกศา
- ข. โปรดเกล้าฯ โปรดกระหม่อม
- ค. อาพาธ
- ง. รับประทาน

๘. ข้อใดมีคำสามัญรวมอยู่

- ก. พระสังวาล ทวาร น้ำจันทน์
- ข. บรรทมตื่น สรงน้ำ เกศากันต์
- ค. กราบทูล พลั่บเพลา พระยอด
- ง. ทรงกราบ ประทับ ผนวช

๙. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวถ่ายรูปรูป คำที่ขีดเส้นใต้ใช้คำราชาศัพท์ว่าอย่างไร

- ก. ทรงภาพ
- ข. ทรงถ่ายภาพ
- ค. ทรงถ่ายรูป
- ง. ทรงรูป

๑๐. ข้อใดใช้คำราชาศัพท์ผิด

- ก. สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารเสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศอินเดีย
- ข. สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงวางพวงมาลาแล้วจุฑารูปเทียนถวายสักการะ
- ค. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระบัญชาเหนือเกล้าเหนือกระหม่อม
- ง. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่ฯ เสด็จพระราชดำเนินโดยพระที่นั่ง

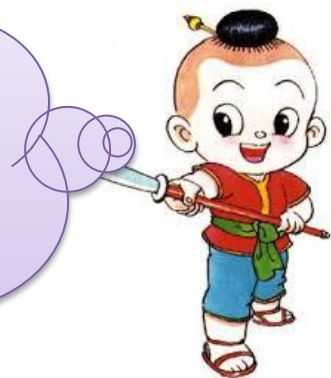

แบบทดสอบหลังเรียน

ข้อ	ก	ข	ค	ง
๑				
๒				
๓				
๔				
๕				
๖				
๗				
๘				
๙				
๑๐				

เมื่อนักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน
เสร็จแล้วย่าลิ้มไปตรวจเฉลยคำตอบนะคร้าบ
เกณฑ์ผ่าน คือ คะแนนไม่ต่ำกว่า ๘ คะแนน
พร้อมหรือยังคร้าบ ถ้าพร้อมแล้วไปตรวจเฉลย
แบบทดสอบเลยคร้าบ

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

๑. ข

๒. ง

๓. ค

๔. ง

๕. ข

๖. ค

๗. ง

๘. ก

๙. ค

๑๐. ค

เกณฑ์การผ่านคือ
ทำแบบทดสอบหลังเรียนได้
ตั้งแต่ ๘ ข้อขึ้นไปนะครับ

- กตัญญู ชูชื่น. (2525). ภาษาเขมรในภาษาไทย. กรุงเทพฯ ฯ : ไทยวัฒนาพานิช
- กรมวิชาการ. (2539). ราชาศัพท์. กรุงเทพฯ ฯ : ศุภสภาลาดพร้าว
- กำชัย ทองหล่อ. (2547). หลักภาษาไทย. กรุงเทพฯ ฯ : อมรการพิมพ์,
- กำชัย ทองหล่อ. (2537). หลักภาษาไทย. กรุงเทพฯ ฯ : รวมสาส์น
- นworรณ พันธุมธา. (2515). การใช้ภาษา. กรุงเทพฯ ฯ : ชวนพิมพ์
- บรรจบ พันธุมธา. (2514). ลักษณะภาษาไทย. กรุงเทพฯ ฯ : ศุภสภา
- ประคอง นิมมานเหมินท์ และคณะ. (2552). บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 4.
กรุงเทพฯ ฯ : สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
- ผกาศรี เย็นบุตรและคณะ. (2558). คำราชาศัพท์. นนทบุรี : สำนักพิมพ์เอมพันธ์จำกัด
- ฝ่ายวิชาการสำนักพิมพ์ประสานมิตร. (2533). สรุปหลักภาษาไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
ประสานมิตร
- วันเพ็ญ เทพโสภา. (2550). หลักภาษาไทย. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์พัฒนาการศึกษา
- อุปกิตศิลปสาร,พระยา. (2539). หลักภาษาไทย. กรุงเทพฯ ฯ : ไทยวัฒนาพานิช
- คำราชาศัพท์หมวดต่างๆ. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2561. แหล่งที่มา
<http://www.rakjung.com/thai-no131.html>

